

4. bekkur

Námsgrein: Samfélagsgreinar

Kennarar: Guðrún Sigríður Egilsdóttir og Kristbjörg Bjarnadóttir

Nemendur: 50

Tímafjöldi: 3 stundir

Menntagildi námsgreinar:

Undir þessa grein heyra eftirtalin svið: *Saga, landafræði, þjóðfélagsfræði, trúarbragðafræði, lífsleikni, heimspeki og siðfræði.*

Greinin fjallar um samfélög og menningu á gagnrýnn og upplýsandi hátt. Skylda hvers samfélags er að fræða nemendur um jafnrétti, mannréttindi, umhyggju og virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum.

Nauðsynlegt er að þroska hæfni nemenda til að eiga í innihaldsríkum samskiptum við aðra svo sem við fjölskyldu, og að mynda ný tengsl við breytilegar aðstæður.

Rætur og menntagildi má útskýra á eftirfarandi hátt:

1. Hæfni til að skilja umhverfið, samfélagið og söguna til að víkka reynsluheim nemenda.
2. Hæfni nemenda til að átta sig á eigin sjálfsmynd til að víkka út hugarheim nemenda.
3. Hæfni til að mynda og þróa tengsl við aðra og hvetja til þátttöku í félagsheimi sínum.

Markmið samfélagsgreina er að stuðla að skilningi á grundvallarviðhorfum okkar til umhverfis, auðlinda, menningar og sögu. Að nemendur tileinki sér réttisýni og ábyrgð og gildismat sem byggir á hæfni til að setja sig í spor annarra.

Hver fræðigreinin innan samfélagsgreina gegnir ákveðnu hlutverki:

Sögukennsla byggir á heimildum um sögu og samfélög frá fortíð til okkar tíma. Trúarbragðafræði á að auka skilning á ríkjandi trúarbrögðum með umburðarlyndi og víðsýni að leiðarljósi. Landafræði fjallar um breytileg lífsskilyrði fólks í heiminum. Siðfræði eflir siðvit og fjallar um siðferðileg álitamál. Þjóðfélagsfræði fjallar um það þjóðfélag sem við búum í og samskipti okkar við umheiminn. Henni er ætlað að styrkja ábyrgð og frumkvæði nemenda á skapandi hátt. Lífsleikni svarar spurningum hvað varðar reynsluheim, hugarheim og félagsheim nemenda.

Hæfniviðmið í samfélagsgreinum eru þrískipt:

1. Reynsluheimur m.a. : Saga Íslands, saga heimsins, jörðin, fjölmening, náttúruskilyrði og náttúruferla, kortalæsi, sjálfbærni og auðlindir.
2. Hugarheimur m.a.: Jafnrétti, menntun, framsýni, tilfinninganæmi, sköpun, tjáning og gagnrýnin hugsun.
3. Félagsheimur m.a.: Umburðarlyndi, samfélagsreglur, mannréttindi, tjáning, samræða, miðlun og sköpun.

Í töflunni hér fyrir neðan má sjá þau hæfniviðmið sem unnið eftir, hvaða kennsluhættir eru viðhafðir og hvernig námið er metið. Í lotum í Mentor er að finna nánari lýsingar á tilhögun þeirra viðfangsefna sem nemendur fást við.

Komið er til móts við mismunandi þarfir nemenda með ýmsum hætti. Þeir sem þurfa aukna námsaðstoð vinna samkvæmt einstaklingsáætlunum eða námskrám sem umsjónar- eða faggreinakennari setur upp í samráði við foreldra. Það sama á við um þá nemendur sem geta tekist á við flóknari eða viðameiri viðfangsefni.

Námsflokkar:	Hæfniviðmið	Kennsluhættir
<p>Reynsluheimur</p>	<p>Nemandi getur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • borið kennsl á gildi s.s.virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, umhyggju og sáttfýsi, • bent á tengsl valinna þátta í samfélagi, náttúru, trú og lífsviðhorfi, einkum í nærsamfélaginu, • lýst samhengi orða, athafna og afleiðinga, • nefnt dæmi um einkenni og stöðu Íslands í heiminum í ljósi legu, sögu og menningar, • sagt frá einkennum og sögu heimabyggðar og tengslum við önnur svæði á Íslandi, • aflað sér og nýtt vitneskju um samfélagsmálefni í námsgögnum og miðlum, • rætt um samfélagið og notað valin hugtök í því samhengi, • gert sér grein fyrir nokkrum einkennum þess að náttúrufar breytist vegna ytri áhrifa, • sagt frá dæmum um hvernig loftslag og gróðurfar hafa áhrif á hvernig fólk lifir, • gert sér grein fyrir gildi náttúru og umhverfis og mikilvægi góðrar umgengni, • áttað sig á notagildi landakorta og hlutverki þeirra • velt fyrir sér upplýsingum, gildi þeirra og áreiðanleika, 	<ul style="list-style-type: none"> • Samlestur og umræður. • Skapandi vinna, þemaverkefni og hópastarf. • Nemendur kynna verkefni sem þau vinna fyrir bekknum. • Bekkjafundir. • Mitt og þitt hlutverk. • Inni- og útileikir. • Uppbyggingarstefnan.

	<ul style="list-style-type: none"> • komið auga á nokkra þætti sem hafa haft áhrif á mannlífið í tímans rás, svo sem umhverfi og skipulag samfélaga, • bent á dæmi um hvernig sagan birtist í munum og minningum, • sagt deili á nokkrum frásögnum, helstu hátíðum og siðum kristni og annarra trúarbragða, einkum í nærsamfélaginu, • áttað sig á muninum á völdum þáttum trúar- og lífsviðhorfa, • áttað sig á gildi samhjalpar í samfélaginu, 	
Hugarheimur	<ul style="list-style-type: none"> • bent á gildi jákvæðra viðhorfa og gilda fyrir sjálfan sig, • bent á dæmi um hefðbundin kynhlutverk og breytingar á þeim, gert sér grein fyrir hvar styrkur hans liggur, • bent á fyrirmyndir sem hafa áhrif á hann, • áttað sig á og lýst ýmsum tilfinningum, svo sem gleði, sorg og reiði, • gert sér grein fyrir þörf sinni fyrir næringu, hreyfingu, hvíld og hreinlæti, • gert sér grein fyrir að í umhverfinu eru margvísleg áreiti, jákvæð og neikvæð, sem hafa áhrif á líf hans, • gert sér grein fyrir jafngildi sínu og annarra manna • sett sig í spor annarra jafnaldra, • sett sér markmið, gert áætlanir við úrlausn afmarkaðra verkefna, 	<ul style="list-style-type: none"> • Samlestur og umræður. • Skapandi vinna, þemaverkefni og hópastarf. • Nemendur kynna verkefni sem þau vinna fyrir bekknum. • Bekkjafundir. • Mitt og þitt hlutverk. • Inni- og útileikir. • Uppbyggingarstefnan.
Félagsheimur	<ul style="list-style-type: none"> • tekið þátt í samstarfi og samræðu í jafningjahópi • áttað sig á að fólk býr við ólík fjölskylduform, hefur ólíkan bakgrunn og ber virðingu fyrir mismunandi lífsviðhorfum og lífsháttum, • hlustað á og greint að, ólíkar skoðanir, • rætt um valin samfélagsleg og siðferðileg málefni 	<ul style="list-style-type: none"> • Samlestur og umræður. • Skapandi vinna, þemaverkefni og hópastarf. • Nemendur kynna verkefni sem þau vinna fyrir bekknum. • Bekkjafundir. • Mitt og þitt hlutverk. • Inni- og útileikir.

	<ul style="list-style-type: none"> • rætt um réttindi sín og skyldur í nærsamfélaginu og sýnt ábyrgð í samskiptum við aðra og þekki til Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna, • tjáð þekkingu sína og viðhorf með ýmsum hætti, • áttað sig á gildi jafnréttis í daglegum samskiptum, • sýnt tillitsemi og virðingu í samskiptum og samvinnu við aðra, • áttað sig á ýmis konar afleiðingum athafna sinna, • sýnt fram á að hann virðir reglur í samskiptum fólks, skráðar og óskráðar, og nefnt dæmi um slíkar reglur, • sett sig inn í málefni nærsamfélagsins, • sýnt tillitssemi og umhyggju í leik og starfi, 	<ul style="list-style-type: none"> • Uppbyggingarstefnan.
Lykilhæfni	<ul style="list-style-type: none"> • gert sér grein fyrir styrkleikum sínum • gert sér grein fyrir eigin hlutverki í samstarfi • tjáð sig á þann hátt sem við á og notað þann orðaforða sem tengist umfjöllunarefni hverju sinni 	
<p>Námsgögn: Trúarbrögðin okkar, Komdu og skoðaðu sögu mannkyns.</p>		
<p>Námsmat: Námsmat er byggt á símati á þeim verkefnum sem unnin eru í samfélagsfræði. Merkt er reglulega inn á hæfnikort nemenda í Mentor.</p>		